

SVETOGORSKA KRALJICA

MESEČNIK SVETOGORSKEGA SVETIŠČA

PO MARIJI

K JEZUSU

Dr. A. K.:

Ob prvi stoletnici svetogorske božje poti

Ko so obhajali prvo stoletnico Marijinega prikazovanja na Sveti gori, je bilo po Evropi marsikaj drugače. Luteranstvo se je bilo nehalo širiti že proti koncu 16. stoletja. Njegovo privlačno in udarno moč je zlomil zlasti

tridentinski cerkveni zbor,

ki je s svojimi sklepi korenito obnovil versko življenje v katoliški Cerkvi in ga postavil na trdno podlago, ki se poslej ni več zmajala. Mnogo so k zmagi prave vere pripomogli odločni katoliški vladarji, ki so v svojih deželah prepovedali vsako krivo vero. Tako odločen katoličan je bil tudi avstrijski nadvojvoda Ferdinand, pod čigar žezlo so spadali tudi naši kraji. Ferdinand je zaukazal, naj se luteranstvo s smotrnim delom iztrebi iz vseh njegovih pokrajin. Med Slovenci je skoraj vse to delo izvršil ljubljanski škof Tomaž Hren, ki je s posebno komisijo hodil iz kraja v kraj, pridigal in poučeval ljudi ter jim prigovarjal, naj se vrnejo v katoliško Cerkev. Tu in tam je posvetil tudi kako novo cerkev. Tako je n. pr. v avgustu l. 1622. blagoslovil v Idriji vogelni kamen cerkve sv. Barbare. Izdajal je tudi slovenske knjige. V 30 letnem neutrudnem delu se mu je posrečilo, da je katoliško obnovo v slovenskih deželah popolnoma izvršil.

Za Gorico je posebno važen patriarh Francesco Barbaro, ki je l. 1600. imel dve sinodi (škofijska cerkvena zbornica), prvo v Vidmu, drugo v juniju v Gorici. Goriska sinoda je napravila več sklepov glede čistosti vere in glede cerkvene discipline.

Tako so se razmere za katoliško vero ob prevahu 16. stoletja čisto lepo razvijale. Poganjalo je novo življenje, ki bi rodilo res lep sad, da se ni začela strašna

tridesetletna vojna (1618-1648),

ki je grozno opustošila velike dele Evrope in je tudi moralno napravila dosti škode. V začetku je bila to prava verska vojna, pozneje pa je šlo predvsem za to, kdo bo gospodaril v nemških deželah, za katere so se tepli med drugimi tudi Švedi in Francozi. Tridesetletna vojna je povzročila veliko bedo. Lakota je bila taka, da so po nekaterih nemških mestih celo mrličke izkopavali in jedli. Naš pisatelj dr. Tavčar slikovito opisuje strahote tistega časa: »Ko je gospod Tilly (cesarski vojskovodja) kosil na travniku človeškega življenja, so bili mrličke cenejši ko hruške v jeseni. Takrat je v nekaterih krajih na vsak korak ležalo človeško truplo; dezertirji pa so klali tudi ženske in otroke.« Po naših krajih vojna sicer ni razsajala, a s podivjanimi četami, ki so tu in tam prezimovale, jim ni bilo prizaneseno. Tudi revščina se je hudo

poznala. Vojni davki so bili vedno večji. Gorška dežela in avstrijska Istra sta l. 1633. morali plačati nad 200.000 goldinarjev davka samo za vojne namene. To je bila za tiste čase velikanška vsota. Radi velike revščine je mnogo moških rajši šlo k vojakom, kjer so se pokvarili, kot da bi delali doma. Trgovina je počivala, prebivalstvo prej gosto naseljenih dežel se je vidno redilo. Pojavile so se tudi kužne bolezni, ki so v tistih časih redno spremljale vsako večjo vojno.

Naši kraji pa so bolj občutili vojno viхро v drugi vojni (1615-1617.) med avstrijskim nadvojvodom in beneško republiko. Najbolj so trpeli obmejni kraji, kakor Gradiška, Medoja, Krmin, Ločnik, Števerjan, Kobarid, v Istri pa Lovrana in Moščenice. Uničenih je bilo mnogo pridelkov in dosti ljudi je padlo.

Težke razmere, ki so nastale radi beneške in 30 letne vojne, so pripeljale do prvega punta tolminskih kmetov l. 1627., ki pa se je končal brez hudih posledic.

Versko življenje

pa se je pri nas kljub splošnemu vojnemu metežu razveseljivo poživilo. Za to gre hvala raznim redovnikom, ki so se naselili po večjih krajih in prinesli s seboj mnogo vzpodbudnega. V prvi

vrsti je treba omeniti kapucine, ki so ustanovili v teh pokrajinah več samostanov. L. 1604. so prišli v Krmin, l. 1617. v Trst, l. 1634. pa v Sv. Križ na Vipavskem. V Gorici pa so bili že prej. Kapucini so sloveli kot izvrstni ljudski govorniki. Prirejali so tudi papijske igre v velikem obsegu.

Jezuitje so se pa bavili predvsem s šolstvom. V Gorico so prišli l. 1615. ter kmalu ustanovili šolo. L. 1625. so imeli že popolno šestrazredno gimnazijo. L. 1629. je grof Verdenberg dal na razpolago 32.000 goldinarjev in hišo z vrtom za prosto stanovanje za 12 semeniščnikov. S tem se je začelo današnje malo semenišče v Gorici, ki je gotovo ena najvažnejših ustanov nadškofije, ker skrbi za duhovniški naraščaj. Jezuiti so skrbeli tudi za dušno postirstvo. V Gorici so imeli več Marijinih družb.

V Trst so prišli prvi jezuiti l. 1619. Par let nato so tržaški jezuiti ustanovili samostan tudi na Reki, kjer so ustanovili šolo in semenišče ter zgradili cerkev.

Tudi cerkev na Kostanjevici pri Gorici ima svoj začetek v tej dobi. Sprva je bila na griču koda, ki je služila pastirjem kot zavetišče ob hudi uri. Na eni steni je bila naslikana podoba Marije Device, katero so prihajali častiti tudi verniki iz mesta. V letih 1623. do 1625. je lastnik gozda neki Matija della Torre dal zgraditi majhno kapelo, katero so posvetili med l. 1640. in 1648., kot priča napis, ki je še dandanes na pročelju cerkve.

Burno je bilo torej življenje pred 300 leti in marsikaj so prestali. Bog pa ljudi ne preizkuša čez njihove moči in v stiskah jim vedno rad nudi pomoči in tolažbe. Čast in hvala mu bodi za vse!

Brezmadežni, deviški Ma teri

(Gregor Mali)

Brezmadežna tvoja je pot,
brez krivde, prevár in zablod,
obseva ljubezni te žar,
zaliva nebeški Vrtnar.

Rodila življenja si cvet,
rešila pogube ves svet,
nesrečnim odprla si raj,
vrnila radosti jim maj.

Razlila si milosti luč,
zveličanja dala nam ključ:
Razlivaj nam svoj blagoslov,
da pridemo k tebi domov!

Odpiraj prečiste roké,
ofiraj trpečim solzé:
Brezmadežna, milost nam daj,
da pridemo v blaženstva raj!

Svetogorski Brezmadežni!

(M. H. Iva.)

Brezmadežna Mati na Gori stojiš
in ljubega Jezuščka v rokah držiš.
Vsa čista in lepa si bila spočeta ...
Ti čudež iz raja, Devica presveta.

Brezmadežna Mati, Ti Mati si moja!
Čuj prošnjo otroka iz zemskega boja:
naj srce še moje brezmadežno bo,
naj tvojeja Jezuščka ljubi srčno!

Julij Zeyer (Poslovenil Marko Kranjc)

Vrt Marijin

Pesem o Materi

(Nadaljevanje.)

ODREŠENJE SE BLIŽA.

Čas se je bližal svoji dopolnitvi. In zgodilo se je, da si je rimski cesar, ki mu je bil v ponižanju podjarmljen skoro ves svet, v svojem napuhu izmislil, da bi se prešteli oni, ki jih je imenoval svoje podložnike. In ker je tudi Izraelov tilnik tlačila noga cesarjeva, je Herod, malopridni podkralj v Galileji, takoj strogo odredil, kar mu je ukazal v Rimu njegov ničvredni gospod. Izdal je ukaz, naj se dajo vsi popisati, vsakdo v kraju svojega rodu, in ondi prisežejo cesarju izsiljeno zvestobo. Tako je bil tudi Jožef primoran, da se v zimi napoti v mesto Betlehem, odkoder je izhajal kot potomec Davidov. In vse to se je zgodilo, da se izpolni beseda prerokova, ki je bil rekel, da iz Betlehema vzide zvezda odrešenja. On, ki bo pasel izraelsko ljudstvo. In beseda se je izpolnila: ker Marija se je, dasi se je bližal čas poroda, odpravila z Jožefom na to pot. Na oslu sedeč je jezdila v borni obleki in potrpežljivo prenašala utrujenost. Jožef pa je stopal peš tik nje in vodil živinčce. Potovala sta po planjavi jezaelski, preko judejskih gor proti Betaliji in Sihemu in planjavi refaimski. Povsod sta si kratko odpočila, bodisi pod drevsom, bodisi v votlini, ob čistem vrelec vode, ali v tih vasi, kamor sta dospela na večer. In četrty dan, ko je noč že celo do zemlje spustila koprene svojih temin, se je pred njima dvignil Betlehem v svoji belini, na pobočju ležeč v krasni, drevs polni dolini, v ozadju pa so kipele visoka pogorja in osamel stožec-velikan je molel k zvezdam kakor prst, kažoč, kje je cilj vsega potovanja. Čim bliže mesta sta spela Marija in Jožef, njen mož, tem več je vrvelo ljudstva, peš in jahaje. In kamorkoli se je obrnil Jožef, da bi našel prenočišče za

Marijo in dete v njenem svetem telesu, povsod mu je zadonel isti odgovor: »Za vaju tu ni prostora!«

Dočim se je v Rimu cesar v svojem napuhu valjal v sobanah, prenapolnjenih z mrzkim zlatom, in je Herod, kralj-suženj, svojego gnusno gnolobo kril s smešnim škrlatom, je Jožef zaman iskal prenočišča, kamor bi bodoča Mati božja, mati Odrešenikova, položila utrujeno glavo. Šla sta od hiše do hiše: za Sina človekovega, ki je imel priti na svet, za edinega Sina božjega ni bilo prostora! Svet, ki ga je prišel odrešiti, mu je zapiral duri, ga ni poznal, kakor ga je pozneje trdovratno zatajil.

Ko torej Jožef ni našel prostora pri ljudeh, je šel iz nevljudnega mesta v temno noč, da zaprosi kamen, česar ni našel pri ljudeh. Saj je bilo v skalnih stenah in na pobočjih toliko votlin. Skale morebiti ne zapro svojega krila, kakor ljudje duri toplih stanovanj. Tako sta torej šla in živinčce je zopet potrpežljivo stopalo po temi. In Marija je bila vedrega duha, dasi je od gor pihal hladen veter.

Zdaj obstojita: pred njima zeva votlina. Toda mraz brije iz nje in vsa temna je in globoka ter molčeča kakor grob. Jožef je poznal to votlino; imenovali so jo votlino Abrahamove dojilje. Prastara pripovedka je pripovedovala o kralju, ki je vladal v deželi Ur, kjer je živel Tare, oče Abrahamov. Ta kralj, tako je pravila pripovedka, je, v sanjah opozorjen, stregel po življenju detetu, ki se je imelo naroditi Taretu. Zato je Taretova žena zbežala iz dežele Ur in prišla k tej votlini in tu porodila Abrahama. In njena sužnja Mahara, verno ji vdana in v Boga verujoča tudi v deželi malikovalstva, je dojila dete in se z malim Abrahamom ni prej vrnila v Ur, dokler ni minila vsa nevarnost. Ko pa se je pozneje onega kralja zopet polastila nezaupnost in je Abrahamovi glavi zopet grozila nevarnost, je skrila Mahara dete v gube svojega plašča in znovič zbežala ter živela v oni votlini in tam v samotni zvesto čakala, dokler ji ni došla vest, da je kralj umrl ... Tako je bila ta votlina že od časov Abrahamovih posvečen kraj, zlasti materam. V nejasni slutnji so častili v Mahari predpodo matero Odrešenikove, ki, Bogu zvesta

v ponižnosti in bežeč iz sveta grehov v votlino svoje lastne svetosti, doji ondi Mesijo z mlekom ljubezni. In častito jim je bilo ime Maharino, ker je v detinstvu ščitila prednika obljubljenega Mesije. Ta nežnost mater je skozi stoletja kakor skrit vrelc sladkih vod rastla v ljudstvu više in više in iz temnega izročila se je v dolgem poteku dob čedalje jasnila, dokler se ni zdaj v resnici zasvetila kakor sonce in razodela v najčistejši utelesbi, v Mariji.

In Marija je stala zdaj na pragu te votline, nad katero je šelestela starodavna terebinta, ki so o njej pravili, da jo je zasadil nekoč sam Abraham. Zato je bila tako sveta pastirjem in popotnikom in radi so se pomudili v njeni senci in opravljali ondi svoje molitve. In nedaleč od drevesa je izvirala studenec in reklo se je, da je njegova voda zdravilna.

Že je hotel Jožef vstopiti v votlino, da poišče zatočišča, toda Marija mu tiho reče: »Nekaj mi šepetaje v srcu, da idva dalje, da je pripravljeno drugo mesto.«

Šla sta torej dalje in kmalu našla manjšo votlino. Nad vvhodom je bila slamnata streha in toplo je dihlo iz nje v hladno noč. Kupček žerjavice jima je kakor pozdravljajoč smehljal svetlo naproti. Morebiti so pastirji pred nedavnim zanetili ogenj, ker so ob dežju in hladnem vremenu često vodili tja svoje črede in se je zato ta votlina imenovala Jasli. In res so bile tam jasli in v njih slama in vol je stal tam mirno in s svojim krotkim očesom otožno gledal na Marijo, ki je pristopila ter ga pobožala. In Jožef je vedel svojega osla tudi k jaslim ter razgrnil na tla majhno preprogo in položil nanjo podzglavnik in tako pripravil za Marijo ležišče. Potem je naložil na ogenj suhljadi, obesil svoj plašč kot zastor, da veter ne bi pihal na Marijo, sam pa se utrujen vlegel na prag votline. Med oblaki so tiho žarele zvezde in vsa zemlja se je umirjena pogreznila v sen ... Pokoj je rosil z zvezd ... Vse je dremalo, le Marija, ogrnjena v tenki plašč, je bdela. Ona edina izmed smrtnikov je vedela, da je že prišla velika ura, zaželen s celim morjem solz in viharjem vzdihov, izprošena z burjo molitev, ona velika ura, ki jo je v usmiljenju obljubil Gospod! ... (Nadaljevanje prihodnjč.)

Naše novice

Mohorjeve knjige so izšle.

Cerkvena bratovščina Gor. Mohorjeva družba v Gorici je izdala letos za svoje ude pet knjig:

1. *Koledar* za l. 1939 z lipo za bavno in poučno vsebino. 2. *Do-be in podobe* iz cerkvene zgodovine, spisal župnik Stanko Stanič. Ta knjiga, ki nam kaže prizore iz življenja svete Cerkve, je zlata vredna. 3. *Dora*, povest, spisal Pavlina Pakkova. 4. *Bratec in sestra*, povestica s 100 slikami. 5. *Zdravja kar češ*. Zdravnikovi spomini. Spisal Bogdan Kazak.

Udina znaša 6 lir. Naslov družbe je: Sodalizijo di S. Ermacora, Gorizia, Via Orzoni 38.

+ *Dekan Jože Krančič*. Dne 28. oktobra je umrl na Ljubnem v Savinjski dolini tamošnji dekan g. Jože Krančič. Rajnik je bil po rodu Stajerc. Rodil se je 4. julija 1871. v Rečici ob Savinji. Po končanih gimnazijskih študijah v Celju je pa stopil v goriško bogoslovje, kjer je bil l. 1895. posvečen v duhovnika in je potem dolgo vrsto let služboval v tržaški škofiji. Bil je župni upravitelj v Dutovljah, potem župnik v Ricmanjih, kjer so bili tedaj nahujskani duhovljani odpadli od katoliške Cerkve. Uspeh njegovega sicer kratkega delovanja v Ricmanjih je bil, da se je ljudstvo zopet oklenilo katoliške vere. Potem je bil do konca svetovne vojne župnik na Reptabru, odkoder se je moral kot jugoslovanski državljani izseliti. Nekdanji tržaški škof dr. Karlin, ki je umrl kot škof v Mariboru, ga je sprejel v lavantinsko škofijo. Leta 1922. je bil imenovan za župnika-dekana na Ljubnem, kjer je sedaj umrl. Bil je vzoren, pobožen duhovnik in vnet dušni pastir. Povsod, kjer je služboval, so ga župljani ljubili in spoštovali. Naj mu bo nebeski Oče bogat plačnik za njegovo delavno življenje!

+ *Mosettig Ivan*, upokojeni profesor klasičnih jezikov na škofijski gimnaziji v Gorici, ki je zadnji čas upravljal Fojano v Brdih, je umrl 13. XI. ob 11.15, in sicer naglo smrti, ko je bil pravkar vpričo vseh najvišjih deželnih oblasti izvršil blagoslovitev državne zastave. Ta nagla smrt je vse navzoče, pa tudi vse pokojnikove znance zelo pretresla. Rajni je deloval več let tudi na Dunaju. Povsod je užival veliko spoštovanje in ljubezen, ker je imel zelo široko obzorje in srce. Rodil se je v Trzinu 22. VI. 1866., v mašnika pa je bil posvečen 23. IX. 1893.

Ljudstvo, bivši učenci in duhovni soratje bodo ohranili temu blagemu učitelju, dušnemu pastirju in izredno družabnemu tovarišu najlepši spomin. Naj počiva v miru!

+ *Alfonz Blažko*. V ponedeljek 21. XI. je po kratki bolezni in previden z vsemi tolažili sv. vere zapustil solzno dolino vlič. g. župnik v Kozani Alfonz Blažko. — Rodil se je v Lokavcu pri Ajdovščini 3. oktobra 1869., v mašnika je bil posvečen 23. IX. 1893., služboval je kot kaplan v Podmelcu (1894-96.), v Rihemberku (1896-1899.), kot kurat v Mirniku od 1899-1909., od takrat pa do smrti kot župnik v Kozani.

Rajni je bil zelo blagega značaja. Zato so ga verniki in sobratje povsod zelo cenili in ljubili.

Kot dušni pastir je bil zelo vesten, zares zvest služabnik božji, ki je skrbel zlasti za lepoto hiše božje. Kozanski cerkev in tudi župnišče je vse prenovil. Župljani mu bodo ohranili hvaležen spomin in ga bodo zelo pogrešali. Služabnika, ki je bil v malem zvest, naj Gospod čez veliko postavi! Naj počiva v miru!

Z železnico na Sv. goro. Že več let sem so govorili, da mislijo zgraditi na Sv. goro vzpenjačo ali žično železnico, toda ostalo je samo pri besedah. Sedaj pa poročajo italijanski listi z vso gotovostjo, da bo Sv. gora dobila železnico, ki bo dograjena že meseca maja prihodnjega leta. Ko je bil načelnik vlade eksceleslenca Mussolini zadnjič v Gorici, so mu bili predložiti tozadavna načrta, ki jih je odobril in tudi podpisal prve delnice podjetja, ki bo žično železnico zgradilo. Po teh vesteh bo imela železnica v prvi vrsti namen, olajšati in povečati obisk krvavih bojišč, ki leže v bližini Marijinega svetišča.

Blagoslovitev cerkve. V nedeljo 23. oktobra so blagoslovili v Knežaku novo razširjeno cerkev. Obred blagoslovitve je izvršil reški kanonik msgr. Hušo.

Boj proti jetiki. Izmed bolezni je jetika najnevarnejša morilka našega ljudstva. Kaj čuda zato, če se proti temu zahrbtnemu sovražniku družijo v boj vse plasti prebivalstva. Predsedstvo protijetikega konzorcija za goriško pokrajino je pred kratkim sporočilo, koliko so letos nabrali za boj proti jetiki. Po odbitih stroških znaša zbirka 139 tisoč lir, nad 8 tisoč lir več kot lani.

Duhovniške vesti. V deškem semenišču v Koprju je bil imenovan za vodjo msgr. Ziani (Cijak), tržaški stolni kanonik, ki bo opravljal svojo novo dolžnost ekskurendo. Za duhovnega vodjo v istem zavodu je imenovan duhovnik po-

reške škofije dr. Gaspard, doslej župni upravitelj v Vodnjanu pri Pulju. — Za škofovega osebnega kaplana v Trstu je bil imenovan letošnji novomašnik V. Rigil Dodi, rodom Tržičan. — Penzioniran je bil na lastno prošnjo povirski župnik in dekan tomajškega dekanata g. Mihael Barbič. Začasno ostane še v Povirju kot provizor.

Takih rib nas Bog varuj! V Trstu sta pred dnevi dva motorna ribiška čolna odpelala na ribji lov. Ko sta v višini svetilnika, prilično 4 milje daleč od barokovljanskega pristanišča, vrgla mreže, so jim le-te nenadoma močno obtežene zastale. Ko so jih ribiči počasi in previdno začeli dvigati, so videli, da so ujeli — tri stote težko avstrijsko mino, ki je bila še nerazstreljena. Čudno in nevarno »ribo« so gotovo svojčas Avstrijci položili v morje, vodni tok jo je pa sedaj po dveh desetletjih zanesel v središče tržaškega zaliva. Nič kaj ve-

seli ribiči so svoj bogati »ribji« lov naznanili pristojni oblasti, ki je mimo spravila na varno in jo razstrelila.

Pri Materi biti je dobro in osrečujoče. V nedeljo 23. oktobra se je pri staroslavem svetišču na Vrhovljah zbralo par sto briških fantov in mož, ki so v celonočni pobožnosti počastili svojo nebeško zaščitnico, jo prosili za pomoč v svojih tegobah in težavah ter se v našem jutru duhovno okrepčani vrnili na svoje domove.

Nove šolske stavbe v Jul. krajini. Po uradnih podatkih je bilo od l. 1922. dalje sezidanih v Julijski krajini 224 novih šolskih stavb, in sicer: na Tržaškem 47 stavb z 276 učilnicami, na Goriškem 70 stavb z 200 učilnicami, v Istri 87 stavb z 200 učilnicami in v reški pokrajini 26 stavb s 103 sobami. Vsa ta nova šolska poslopja stanejo nad 61 milijonov lir. Ogromne vsote grede za vzgojo šolske mladine.

Zaprte duhovne vaje za može in fante

Zadnji dan duhovnih vaj, ki se jih je udeležilo 74 mož in fantov iz vseh krajev naše dežele, je prosil voditelj udeležence, naj napišejo na kos papirja vsak svojo sodbo o pomenu duhovnih vaj. Poudarjal je prav posebno, naj vsak prav iskreno pove svoje mnenje, četudi bi bilo proti tej duhovni ustanovi. Pri zadnjem govoru je našel na mizi točno 74 listkov z odgovori. Zlasti za človeka, ki zna upoštevati dejstvo, da mnogi udeleženci nimajo prav veliko opravka s pisanjem, in mu je dano spoznati dragocene kamne, četudi niso obrušeni, so ti listki silno dragoceni. Voditelj jih jebral z globokim ganotjem in resnično duhovno koristjo. Ako bi nam prostor dopuščal, bi hoteli vse te listke z nebstvenimi popravki objaviti.

Zaenkrat povemo to, da se vsi udeleženci ujemajo v sodbi, da so duhovne vaje nekaj silno koristnega in da je treba le obžalovati, da se večkrat ne vršijo in da se jih udeleži tako omejeno število.

Nekateri so celo napisali, da moramo obžalovati, da mnogi dušni pastirji to stvar premalo priporočajo in ljudi dovolj ne poučijo o njeni važnosti. — Nek 70 leten starček z lepim številom otrok je izrazil mnenje, da bi bil zelo srečen, ako bi vsi njegovi otroci bili vsaj enkrat v življenju tako srečni, kakor je on po teh duhovnih vajah. — Nekdo je menil, da bi rad dal vse premoženje za duhovne vaje, ako ne bi imel družinskih obveznosti. — Veliko jih je napisalo, da niso imeli po sveti spovedi še nikdar tako mirne vesti kakor sedaj ob duhovnih vajah. — Nekateri so priznali, da so se napravili k duhovnim vajam le na pritisk drugih in da so se prvi dan dolgočasili, ob koncu pa jih je delovanje milosti božje tako prevzelo, da obžalujejo samo to, da so tako kratke in se jih niso že prej udeležili.

Morda se še kdaj vrnemo k tem zanimivim pismom, danes objavimo samo eno ali dve.

»Nedelja 16. X. 1938. V popoldanskih

urah zamišljeno stopajo v svetogorski hrib posamezni fantje in može. Skoro nič v skupinah. Kaj pomenijo njih resni in zamišljeni obrazi? ... K duhovnim vajam gredo in se zavedajo njihovega pomena. Srečni fantje in može!

Njih prva pot je pred tabernakelj — prestol Najvišjega. Ko so počastili Kralja vekov, dvignje oči k čudodelni podobi in iz srca jim privre nazareški pozdrav: »Zdrava Marija...!« Srečni, presrečni! Zveličar gleda z veseljem na njihova srca, ljubi jih, in če so v grehah, se mu zasmilijo. Saj je rekel: »Ljudstvo se mi smili... od daleč so prišli...« Gredo iz cerkve. Znanci se snidejo, pozdravijo in malo pokramljajo — pa le najpotrebnejše, saj vedo, da je vse kaj drugega njihov namen. Prično se predavanja in g. voditelj obdeluje z otipljivo jasnostjo velike resnice duhovnih vaj: Neizmerno Bitje-Bog, stvarstvo, človek in njegov namen, božja služba in upor proti Bogu — greh, vstajenje duše, novo življenje in pripomočki zanj in sadovi bogoljubnega življenja za čas in večnost itd. itd. To je snov, ki jo z zanimanjem poslušamo in jo potem premišljujemo... Nadalje vzoren red: molitve, premišljevanje, pobožnosti, branje, petje — vse se ti lepo vrsti po zelo premišljenem in preizkušenem redu. In ta molk: resni, zamišljeni v pomen teh vaj se srečujejo, molče stoje zunaj — gledajo čez hrib in plan in premišlujejo vedno globlje in globlje... V cerkvi tišina kakor v grobu... O, treba je videti te vrle fante in može, s kako iskreno pobožnostjo prejemajo ob teh dneh sv. obhajilo, kako sega v srce njihova pesem evharističnemu Kralju, s kako blaženim mirom na obrazu hodijo po vrtu in molijo skupno rožni venec ter prepevajo v večerni mrak svoje pesmi najljubši Materi! Zares: »To so bili dnevi, ki nam jih je pripravil Gospod.«

Le vprašajte, domači, udeležence, kako je bilo, in odgovorili vam bodo kakor je Jezus nekoč odgovoril učencu, ki ga je bil vprašal, kje stanuje. »Pridi in pogledaj!«, je dejal. Tako vam poročajo tudi udeleženci duhovnih vaj: *Pridite ob prvi priliki sami in pogledajte, ali ni res tako.*

In jutri, ko se bomo poslavljali, bo nas vse navdajala ena želja: še pridemo in pripeljemo novih.

Te dni smo tudi živo občutili, kako resnično je, kar pravi psalmist: »Kako dobro in prijetno je, če bivamo skupaj kot bratje.« To smo bili: vsi kot eden, brez vsake razlike. Težko se bomo ločili. A upamo, da se prihodnje leto zopet vidimo. Ako pa ne tukaj, pa tam gori pri Mariji, saj zopet pravi psalmist: »Tja gori hodijo rodovi, rodovi Gospodovi.«

Temu pismu, ki ga je očitno pisal zelo izobražen udeleženec, je pridružena še pohvala glede hrane in postrežbe.

Nekoliko dni po duhovnih vajah je prejel voditelj od nekega udeleženca še eno pismo, v katerem beremo med drugim:

»Odšel sem s hriba med zadnjimi. Da ste videli te od dela obrabljene in izmučene može, kako so z novim veseljem in srčnim mirom hiteli v trpljenje težkih razmer! In kako radostno je odbrzela noga živahnih mladenčev. Solze so nam stopile v oči ob zadnjem slovesu. In niste opazili solz pri svojem predobhajilnem nagovoru? Da, naj le pridejo kristični časi, še bomo imeli svete spoznavce in, če treba, tudi mučenike. In še pravim: duhovne vaje in zopet duhovne vaje!

Za prihodnje leto bi svetoval:

1. Vsak letošnji udeleženec naj pripele še enega.
2. Duhovniki naj duhovne vaje zelo priporočajo na prižnici, v kongregacijah in po potrebi tudi v spovednici.
3. List »Kraljica Svetogorska« naj ne preneha priporočati to silno važno za deva.
4. V vsaki duhovniji naj se na krajevnim razmeram pripraven način napravi kakšna zbirka, da se omogočijo duhovne vaje zlasti mladini brez sredstev.

Količek resnice brez rokavice

»Vsak duhovnik uči po svoje«

1. Tedaj niso več katoliški duhovniki, če vsak po svoje uči.

Tedaj verniki niso več kristjani, ker verujejo le temu ali drugemu duhovniku, ne pa Kristusu, ki je zaukazal: »Pojdite in učite spolnjevat vse, karkoli sem vam zapovedal (cf Mt 28, 20).«

Tedaj Cerkev ni več edina, če ne uči istih nauk.

Tedaj ne držijo več Kristusove besede: »Peklenska vrata je ne bodo premagala.«

Tedaj je Jezus prišel zastoj na svet. Tedaj je konec krščanske vere.

2. Treba je tvojo trditev popraviti takole: »Resnice učijo iste, način učenja je različen.«

a) *Resnice učijo iste*. Tega menda ne trdiš, da bi nekateri duhovniki učili, da je greh greh, drugi pa, da greh ni greh! Ali, da bi nekateri dejali da se sme, drugi, da se ne sme nečistovati, krasti, obrekovati itd.

N način je različen. Ta je bolj hiter, drugi bolj oprezen; ta bolj, drugi manj skrbni; ta bolj boječe nastopa proti razvadam, drugi bolj odločno; ta je bolj goreč, drugi manj.

Ta upa pri vernikih več dobrega doseči, zato tudi več kreposti od njih zahteva. Drugi upa manj, zato manj zahteva.

To so pač različni darovi božji. Bog pa je eden, resnica pa je ena. »En Bog, en krst, ena vera,« uči sv. Pavel.

3. Tebi se čudno zdi, da ti ta duhovnik kaj prepove, česar ti drugi ne prepoveduje. Zato praviš, da vsak po svoje uči. Še več: jeziš se, češ, zakaj je pa naš gospod tako strog?!

Kaj naj k temu rečem?

a) Odgovor imaš že pod drugo točko.

b) Da bolj jasno spoznaš, ti to pojasnim s primero.

Poslušaj lepe pesmi. Iste pesmi, pa kako različno jih pojejo: nekateri z občutkom, drugi brez njega! Ali so imeli organisti različne note? Ne! Iste. Toda ta je bil bolj skrben, drugi manj; ta je šel bolj na globoko, drugi je ostal na površju.

Se mar ljudje jezijo nad skrbnim organistom?... Pevci morda godrnjajo, ko jih učitelj strogo prijemlje; ko pa pesem lepo zapoje, so veseli.

Tako bodi tudi ti vesel, če imaš skrbnega dušnega pastirja, ki te strogo svari pred nevarnostmi grešnih priložnosti, ki te krepko vodi po poti čednosti.

c) Večkrat kak dušni pastir ne ve za kakšne razvade, zato ne nastopi, zato svari bolj splošno. Zato je slabo, če duhovnik ne ve, kako verniki živijo, kaj delajo in kod hodijo. Natančen duhovnik skuša to zvedeti in dela ter svari prav.

č) Na kozjih stezah ni nič ukazano, levo ali desno hoditi, na državni cesti pa!

Dokler kdo hodi v duhovnem življenju po kozjih stezah, ne razume natančnih pravil. Zato se mu taka pravila tudi ne razkladajo. Ko sčasoma pride na lepšo pot, na cesto krepkega življenja, je treba že več pozornosti, več reda, več postav, več strogosti.

Si mar nezadovoljen, da si se priboril na lepšo cesto? Ali bi se rad imel svobodo kozjih stez? Rajši ko odličnost napredka v duhovnem življenju?

Jezus sam nas opominja: »Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče nebeski.« (Mt 5, 48). Če to veš, kako se moreš še jeziti nad natančnim ali, kakor ti praviš, strogim dušnim pastirjem?

4. Divaški g. župnik mi je pravil, da so v Istri neke dobili gospoda, ki je bil zelo počasen: dolgo je pridigoval in dolgo maševal. Šli so nekateri k škofu prosit drugega. Škof jim je ustregel. Pošlje jim mladega, hitrega, gibčnega. Tik, tak, sta bila pri kraju maša in pridiga. Zopet so začeli zmajevati z glavami, zopet so šli k škofu: »Ta ni za nas, je prehitel. Naj gre proč!« Škof jih usliši. Prestavi hitrega gospoda. Verniki čakajo, kdaj bodo dobili novega. Pa ga ni bilo. Gredo zopet k škofu. Dobijo odgovor: »Nimamo nobenega!«

Pazi, da tudi ti s svojim kritiziranjem ne zgubiš dušnega pastirja. Prav za prav si ga že izgubil, če ga ne poslušaj več, čeprav ga še vlnudno pozdravljaš. Tisti škof je znal kaznovati izbirčne vernike. Tudi Bog zna to.

Srečko

Iz svetogorske zgodovine

(Nadaljevanje.)

Nova podoba.

Ko je kardinal M. Grimani, patriarh oglejski, izvedel čedaje več milostnih uslišanj z razcvetajočega se novega svetišča, mu je poslal v dar prekrasno podobo Matere božje, slikano na leseno desko. Mati božja drži dete Jezusa na rokah, ob desni ima svetega Joahima, ob levi pa sv. Janeza Krstnika. Ali je dal omenjeni patriarh to podobo o svojem času naslikati nalašč za svetogorsko svetišče, ali pa je v ta namen odbral in podaril eno iz svoje zbirke slik, nam ni znano. Postavili so jo v glavni oltar brž po letu 1544. na mesto prejšnjega lesenega ki-pa Matere božje, ki je bil postavljen brž sploščka v začasni kapeli in potem še nekaj časa na lesenem velikem oltarju nove cerkve.

(Omenili smo že, da stoji ta kip sedaj v obnovljenem svetišču svetogorskem na oltarju v zakristiji.)

Kdo je naslikal to podobo, v tem si strokovnjaki niso gotovi. Dočim so prej imenovali nekatere druge slikarje, je v zadnjem času postavil prof. dr. Anton Santangelo od intendantov lepih umetnosti iz Trsta trditev, da je to podobo naslikal Palma Starejši. To bi trebalo še bolj zanesljivo ugotoviti.

Da je na Marijini levici na sliki sv. Janez Krstnik, o tem ni dvoma in v spora, toda o svetniku na desnici prevladujejo razna mnenja. Sploščka so ga imeli za sv. Joahima, očeta Matere božje. Drugi so trdili, da je to prerok Izaija, ki je napisal o Mariji znamenito prerokbo, že omenjeni profesor trdi, da je to sv. Hieronim. Omenimo naj za sedaj samo to dejstvo, da se nahaja v zbirki slik kraljeve Akademije v Benetkah slika, ki po svoji kompoziciji silno spominja na svetogorsko sliko in bo treba nekoliko primerjati ti dve sliki in preiskati morebitno sorodnost med obema.

Na tej beneški sliki je sv. Janez Krstnik na Marijini desnici in na levici je sv. Hieronim, kakor ga seznam imenuje. Tudi o tem bomo o priliki še kaj več napisali.)

Častiti oo. frančiškani bosenske province prevzamejo oskrbovanje novega svetišča (1565).

Novo posvečeno cerkev Matere božje so podredili kot podružnico solkanski fari in župnik solkanski je s svojo pomožno duhovščino oskrboval nad dvajset let svetogorsko svetišče (1544-1565). Ker so pa imeli pri velikem pomanjkanju duhovščine v tistih časih dušni pastirji zelo prostrane solkanske fare čez glavo dela v dušnem pastirstvu, jim je bilo sila težavno, da skoraj nemogoče, še nadalje oskrbovati božjo pot, ki je bila že daleč naokoli zaslovela, tako da jo je obiskovalo na tisoče romarjev. Treba je bilo kako drugače prevedeti slavno svetišče. Previdnost božja je kmalu prav očitno prihitela na pomoč. Oo. frančiškani bosenske province (»de observantia«) so se bili morali ravno nekaj desetletij pred prikaznijo Matere božje na Sveti gori umakniti divjemu turškemu poplavi iz Bosne na to stran Save. Ta provinca je izgubljala samostan za samostanom in bi bila čisto razpadla, ko bi ji ne bili podarili avstrijski vladarji po svojih deželah novih samostanov.

Avstrijski nadvojvoda Karel, vrhovni deželni vladar goriški, poseben častilec D. M., porabi ugodno priložnost in sklene izročiti novo svetišče oo. frančiškani bosenske province. Dogovorijo se z omenjenimi redovniki poprej ustmeno in z dopisom 11. sept. 1565 jim pismeno izroči romarsko cerkev na Sveti gori. Po-

zdeva se, da so se od neke strani stavili zadržki temu vladarjevemu namenu, ker je bil prisiljen, z novim dopisom iz Gradca 5. aprila 1566 glavarja gradiščanskega, ki je bil obenem namestnik za goriško, resno opomniti, da naj v posebni komisiji izroči oo. frančiškani lastnino in oskrbnitvo omenjene cerkve in k njej spadajočega posestva.

Goreči očetje se urno lotijo dela; sečejo skale, kopljejo grmovje, izravnavajo kamenite hrbte in rupe in v nekoliko letih se beli zraven cerkve pohleven samostanček, pripravljen za 26

bratov. Kolikor je bilo samostana obrnjenega proti Kanalu, je stal že leta 1569. ter je bil končan pod prvim svetogorskim gvardijanom o. Marijanom iz Bosne. Prezidavali in prizidavali ter širili so potem samostanska poslopja po letih.

O. gvardijan Bonaventura Sbona je v 17. stoletju posebno veliko popravil in dovršil pri samostanu. Raztegnil je poslopje na zahodno in severno stran. Nad vhodom se je bila ohranila iz tistih časov letnica 1640.

(Nadaljevanje prihodnjč.)

Ljuba Mati božja na Sveti gori!

II.

V onem pismu iz bolniške sobe nisem še vsega povedal, zakaj se mi bolezen zdi tako velika milost. Naj skušam danes nadaljevati in se Ti vnovič zahvaliti, da si mi bolezen izprosil.

Ko bolnik takole leži in ga bolečine pritiskajo sedaj tu sedaj tam, sedaj bolj sedaj manj, lahko te svoje bolečine, težave, stiske, skrbi itd. daruje v svete namene. O koliko je takih dobrih, svetih namenov!

Zahvalim se Ti, o Marija, da si me v moji bolezni spomnila, naj ne obrščam trpljenja samo za pokoro in v spravo za grehe, svoje in drugih, ampak naj ga darujem tudi kot prošnjo za razne potrebe, sedanje in prihodnje. Pa ne samo na sploh si me na to spomnila, ampak navdihovala si mi posamezne take svete namene.

Pa sva začela pri trpeči cerkvi. Trpljenje današnjega dne bodi darovano za uboge duše v vica. Ali pa bolečine prihodnje noči darujem za te in te duše. Hudo je bilo noč, naj pomaga najbolj potrebnim in zapuščenim dušam. Itd. Ti, o Marija, ki si Kraljica vernih duš, si mi izbirala te namene. Moje revno zasluženje si Ti obogatila in rosila trpečim dušam.

Zopet drugokrat si me spomnila na potrebe vojskujoče cerkve. Kako se je

to vrstilo! Najpoprej za sv. očeta, vidnega poglavarja svete Cerkve, naslednika samega sv. Petra, velikega Pija XI. Naj velja Njemu ta bolečina, katero je tako težko prenašati.

Potem za vse tiste dostojanstvenike cerkvene, ki delujejo v središču v različnih kongregacijah in po svetu pri delegacijah in nuncijaturah. Malo razumem, ampak zdi se mi, da imajo velikansko odgovornost in da so v velikih nevarnostih, da bi pozabili, da morajo delati za kraljestvo božje. Naj torej trpim za nje.

In za škofe po vsem krščanskem svetu, najprej za našega škofa. Naj jim pride pomoč iz bolniške sobe!

In za uboge duhovnike, zopet najprej za naše, zlasti za tiste, katere poznam. Sol zemlje so. Naj presolijo to čudno zemljo, da vsa ne segnije! Bodo, če bodo dobra sol. Vse te bolečine in še druge v ta namen! Itd. itd.

O da bi bili po vseh bolniških sobah postavljeni oltarji, na katere bi bolniki pokladali svoje trpljenje v svete namene! Koliko bi bolniki koristili s tem sebi in drugim. Obišči, o Marija, bolniške sobe, stopi k bolnikom in uči jih darovati svojo bolezen v svete namene. Vem, da boš. Zahvaljena za to!

Bolnik.

Zvezdnato nebo oznanja slavo božjo

(6. nadaljevanje.)

V zadnjem zvezdoslovnem premišljevanju smo se prepirali, da si človek s svojo domišljijo, pa naj bi bila še tako bujna, ne more predstavljati velikosti naše lune. Danes se bomo prepirali, da si človek ne more predstavljati niti milijontinke naše nočne svetilke.

Komu se morda zdi, da preveč razlagamo velikost tega trabanta naše zemlje. V resnici je pa to premišljevanje temeljne važnosti za naša nadaljnja razmišljanja o neizmerno veličastnem svetišču božjega stvarstva; le tako bomo mogli vsaj nekoliko razumeti velikost drugih zvezd, zlasti solnc in vsega vesolstva. Naj nam nihče ne šteje v zlo, če trdimo, da tudi mnogi izobraženci nimajo niti približno jasnega pojma o veličini vesolstva prav zato, ker jim nihče ni nudil tega postopnega, metodnega in temeljitega pouka. Kjer pa ni pravih temeljev, boš zastoj iskal temeljitega poslopja.

Razdelimo torej luno na milijon delov in vzemimo v pretres enega izmed njih. Ta milijontinka je v primeri z vsemi drugimi skupaj prava ničla, je toliko kakor en kilometer v primeri s 25 kratno dolžino ravnika naše zemlje, ki meri 40.000 km. In vendar ta mali del lune snovi presega našo domišljijo.

In res, kdo naj si predstavlja pet vrst Keopsovih piramid od zemlje do lune, ko je leta od nas oddaljena 384.000 km, kar pomeni razdaljo, ki bi jo brzovlak s 60 km na uro premeril komaj v 9 mesecih. V teh petih vrstah bi bilo 8 milijonov in 300 tisoč piramid z 22 milijoni kubičnih metrov granita. S tem granitom bi mogli napraviti stebel, ki bi bil 14.50 m širok, 10 m debel in 150 milijonov km visok; t. j. od zemlje do solca, kamor bi prišel brzovlak v 173 letih.

To je torej milijontinka lune snovi in s tem je matematično dokazano, da je že milijontinka lune za nas tako

ogromna količina, da si je ne moremo predstavljati.

Na podlagi te važne ugotovitve, bomo laglje razumeli, kako velika je šele naša zemlja in predvsem naše solnce. Zemlja je 50 krat, solnce pa 64 milijonkrat večje od lune. Naj le bo luna tako neizmerno telo, kakor smo premišljevali, v primeri s solncem je atom, tako majhna stvar, kakor en sam dan v primeri s 1750 stoletji.

Zemlja in luna.

Če pa sedaj premislmo, da so ostali milijoni solnc na nebeskem svodu po računih velikih astronomov povprečno 60 do 80 krat večji od našega (astronom Braun je prišel do še večjih števil) in če še preudarimo, da so med posameznimi solnci tako brezmejna brezna prostora, da bi jih brzovlak premeril komaj v 500 tisoč letih, tedaj se odpre tvojemu duhu tako veličasten pogled, da ti od strmenja otrpnejo vse duševne zmožnosti.

Kdo si, človek, ki ti je dan neprecenljivi dar uma, in se ob takih razmišljanjih ne vprašaš: Kako velik mora biti šele Tisti, ki je mogel in hotel vse to ustvariti? Saj je jasno načelo vsake zdrave filozofije, da je vzrok vedno večji od učinka.

Logično in z vso gotovostjo moramo sklepati, da more biti začetnik čudovitega zvezdnatega neba samo neskončno veliko, mogočno in modro Bitje — t. j. Stvarnik, Bog.

Eden najimenitnejših sodobnih astronomov, Fracoz Hervé Faye, slovit profesor politehničnega zavoda v Parizu in več ko pol stoletja odličan član francoske akademije znanosti ter plodovit pisatelj — pravi:

»Ko v jasni in temni noči opazujem in občudujem neprimerno veličje nebeskega oboka, ki je posejan z zvezdami, številnejšimi od peska morja, se mi namgonsko vsiljujejo misli na velikost in ustroj, na svetlobo, silo, brzino, razdaljo, toploto, število, težo in snov teh zvezd. Torej biva še nekaj drugega razen teh bleščečih zvezd — še nekaj drugega mimo vsega vidnega, telesnega in tvarnega sveta — je še duh, misel, preudarek, razum. Toda ta naš razum se na noben način ni mogel izoblikovati sam od sebe, kajti iz nič ne more sama od sebe nastati nobena reč, ampak nujno predpostavlja drug razum, ki je neskončno večji in popolnejši od našega, t. j. razum, iz katerega naš razum izhaja. In čim večje pojme si ustvarjamo o tem umu, tem bolj se približamo resnici.«

»V nobeni nevarnosti nismo, da bi se zmotili, če imamo ta najvišji razum za

Vzrok vseh vzrokov in za edini izvor vseh bitij in če Njemu pripisujemo začetek teh daljnih svetlih svetov, ki nas naganjajo k razglabljanju, pa tudi luč našega razuma, ki mu je dano, da tiste svetove razumeva in ceni.«

»Če pa je temu tako, imamo že vse nujne predpogoje, da moremo z lahkoto razumeti in sprejeti starodavne, v ljudstvo zrasle, svete in resnične besede: »Verujem v Boga vsemogočnega, Stvarnika nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih reči« in tiste: »V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo.«

To pravi učenjak Faye. Ti pa lahko še premišljuješ veličino Marije, ki jo je Bog sam izbral, da je postala Mati Njegovemu uveličanemu Sinu in je pravzato prej in slej ostala najsvetejša in najlepša Devica. Rojstvo Jezusovo ni vzelo Mariji lepote, ampak jo je še pomnožilo, kakor solnčni žarek podari nov sijaj svetlemu kristalu, ko posije vanj.

Ob premišljevanju neizmerne veličine Stvarnikove nas pa mora navdajati tudi svet ponos, da se smemo imenovati in biti Njegovi otroci po milosti.

Varujmo v sebi zaklad milosti!

Ali si ti že kdaj vse ljudi zadovoljil?

Pravijo, da tega niti Gospod Bog ne more vedno storiti. Tako si tudi mi ne domišljamo, da bi mogli ustreči vsem ljudem, ki jim pride naš list v roke.

Nekaterim je zoprno že zato, ker je verski in Marijin, dočim se njihovo zanimanje začne in konča pri zgolj posvetnih in tvarnih rečeh.

Kajpada bo kateri, ki se ga morda celo boji kot zli duh križa, ker mu gre na živce vse, karkoli mu tako ali tako izprašuje slabo vest.

Mnogim je ta list na poti, ker bi radi drugačnega... novičarskega, gospodarskega ali ne vem kakšnega. S tem imamo sočutje in bi jim radi pomagali, če bi mogli. Naj jih pa tolaži prepričanje, da mimo vseh drugih listov je verski in vzgojni list za nas vse najpotrebnejši. Kdor nima piščancev in potice, naj radi tega vsakdanjega in najpotrebnejšega kruha ne prezira, ampak ga tem bolj ceni.

Nekateri ga težko prenašajo, ker so sicer kristjani, pa še ne vedo, kaj to prav za prav pomeni. Ako bi sme! belcebub svoje ideje v takem listu širiti, bi ga ljubil ko punčico svojega očesa.

Tudi takim ni povsede, ki niso z mislimi ne v nebesih ne na zemlji, ampak nekje v oblakih.

Morda je celo kateri, ki m'sli, da brez škode zli duh vse pobere, kar se prav natančno tako ne vrti, kakor on gode.

Pa so nekateri, ki jim list v glavnem ugaja, pa bi radi imeli še boljšega. Tudi mi želimo, da bi postajal vsak mesec boljši in zanimivejši. Toda eno je želeti in od samih želj morda kritizirati, nekaj drugega je kaj boljšega storiti. Če kdo boljšega ne zmore, naj bo pomiljen in hvaležen, da ima brez truda to. Česar bi niti z velikim svojim trudom ne mogel zboljšati. Če pa kdo upa v okviru namena našega lista kaj boljšega, zanimivejšega in lepšega povedati, naj pogleda v prvo številko našega lista in se bo prepričal, da je bil od vsega začetka povabljen k sodelovanju. Rekli bi mu še več: Če si pravi ljubitelj božji in svojega ljudstva, kako si mogel to važno svojo dolžnost tako dolgo zanemarjati? Ali ti je Bog zato dal talente, da jih boš zakopal in povrh še kritiziral ljudi, ki imajo vsaj dobro voljo, če talentov ne?

Vsi pravi ljubitelji Matere božje in naše slavne Svete gore, vsi dobri kristjani, ki vedo, kaj hočejo, vsi resnični ljubitelji našega ljudstva, vse naše vero ljudstvo, zlasti vse apostolske duše, ki na vso moč želijo, da se Bog in njegove zapovedi tako ali tako, priložno ali nepriložno, z besedo in zlasti s tiskom oznanjajo, vsi pravi poštenjaki naše dežele se lista vesele in zato se njegova naklada vedno bolj dviga.

V novem letu naj ne bo krščanske hiše, kjer bi se ta list ne bral. Vse goreče apostolske duše naj skrbje za to. Zlasti Marijini častivci, med njimi v prvi vrsti Marijine družbe, naj bodo neumorni širitelji »Svetogorske Kraljice.«

Naročnina za leto 1939 je L. 5. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Ves dobiček lista in sploh vsak dar za Sveto goro gre izključno le za olepšanje svetišča in prav nič ne za patre in samostan, ki živi le od miloščine svetih maš.

„Literarna ali druga vrednost“

Je-li zloba, ali le nevednost?

Naš gorenji članek je bil že sestavljen, ko smo brali v nedeljskem »Slovencu« z dne 13. XI., da je neki g. dr. in prof., ki je v francoščini napadel prav krivično in strupeno samo sv. stolico in je tudi sicer znan kot neprijatelj vere, — da je torej ta gospod napisal v nekem listu sledečo sodbo o »Svetogorski Kraljici«: »Listič nima nobene literarne ali druge vrednosti, ker je v pravem pomenu besede samo reklamna publikacija ob 400-letnici samostana na Sv. gori...« Torej po njegovi sodbi nima naš list prav nobene vrednosti za ljudstvo. Če bi njegova trditev imela kako vrednost, bi bila naša zadeva vprav obupna. K sreči pa moremo dokazati, da njegova trditev nima nobene ne literarne ne zgodovinske ne informativne ne kake druge vrednosti.

Nepoučenemu piscu in drugim enako nepoučenim ljudem odgovarjamo:

1. O mnogoteri vrednosti našega lista so izrekli svojo sodbo poleg tisočev naročnikov številni možje, ki so v ocenjevanju verskovzgojnega lista za naše ljudstvo mnogo merodajnejši od našega sodnika, kateremu je vse sveto in božje brez vrednosti. Sodba ljudstva in teh mož je za nas zelo ugodna, zato pa gori omenjena sodba ne zasluži, da bi jo kakorkoli uvaževali.

2. Bravci našega lista dobro vedo, da obhajamo 400-letnico božje poti in ne samostana, ki bo obhajal svojo 400-letnico šele čez 26 let.

3. Naše glasilo ni reklamni list za samostan, kar ve vsak, ki ga je bral, pač pa ga smemo imenovati propagandni list za vse tiste velike vzore, ki so navezovali naše ljudstvo na svetogorsko božjo pot skozi vsa štiri stoletja in želimo, da jim ostane zvesto tudi v bodočnosti.

4. G. pisca ne imenujemo in mu tako milo odgovarjamo na njegovo nezasišano drzno sodbo, po kateri ga nihče ni vprašal, ker se nam zdi, da lista sama ni bral, ampak se je zanesel na poročila gospodov, ki jih vsepovsod spremlja smola neuspehov in so jim zato uspehi drugih na poti. G. pisec sam vidi, da človek ima smolo, ako se družijo z ljudmi, ki se jih smola drži.

Ni brez koristi, da smo postali pozorni tudi na to vrsto nasprotnikov, ki jih pa prosimo, naj nikar ne mislijo, da smo njihove smole krivi mi, ali Sv. gora, kjer je še vsak naš človek v dolgih 400 letih našel le mir in blagoslov za vsa svoja poštena podjetja.

Svetogorska kronika

JULIJ

21. * Kakih 25 romarjev in 4 duhovniki, med njimi zlatomašnik Peter Vascon iz Kopra.

24. * 140 romarjev je prišlo iz Jugoslavije na Missijev grob. Vseh romarjev kakih 300, popoldne je pripeljal 60 romarjev g. župnik Anton Zidar iz Ruškavca.

26. * 7 katoliških visokošolcev z g. župnikom Vascotto iz Trsta.

28. Sklep duhovnih vaj, ki se jih je udeležilo 143 deklet iz goriškega in tržaške škofije. G. župnik Karol Reja iz Ročinja obhaja pri Mariji svojo 25 letnico.

31. * Vseh romarjev 300, največ Tržčanov, 25 mladeničev iz Pradamana in ravno toliko dečkov iz Šklednja.

AVGUST

1. * 40 romarjev iz videmske župnije Orgnano z g. župnikom.

2. * Blizu 400 romarjev je prišlo po porcijunkulske odpustke, med njimi 60 deklet iz medanske Marijine družbe, ki so prišle z g. voditeljem Milaničem obhajati 10 letnico svoje družbe. Naj uspevajo in rastejo družbe in naj postanejo največje veselje Marijino in naše!

6. * Mons. Giosuè Cattarossi, škof v Feltre in Belluno, je obiskal svetišče in se dolgo pomudil v njem.

7. * Okrog 1000 romarjev, med njimi precej Tržčanov in 50 Rečanov.

9. * 43 romarjev iz župnije Vissandone, med njimi precej kričavih mladičev.

10. * Izpodbudno se je vedlo 51 romarjev iz Moščenic.

11. * Sklep duhovnih vaj za žene. Udeleženek je bilo 80. Težko so se poslavljale

od srečnih dni. — Gč. Antonietta Gregoretti, bivajoča v Carigradu, je prinesla v dar velik kip lurske Matere božje. 32 deklet K. A. iz Tarcenta z g. župnikom.

12. * 43 romarjev iz župnije Flambruzo (Videm), med njimi nekateri, ki so se tu bojevali.

13. * G. župnik Ivan Budin je pripeljal iz Kubeča v Istri 86 romarjev. Popoldne hud nalič, a kmalu nato toliko romarjev, da je bila cerkev polna in spovednice zelo oblegane.

14. * Več romarjev iz Trsta, popoldne spet toliko ljudi, da so morali nekateri spovedniki presedeti v spovednicah vso noč.

15. * Spet velike množice iz najrazličnejših krajev, tudi iz Jugoslavije. Ta dva dneva je bilo na Sv. gori približno 5000 romarjev, obhajal pa 3000.

17. * Župnik iz Nimis je pripeljal 43 mladeničev K. A.

20. * Mladike iz Moše obhajajo dan duhovne obnove.

21. * Gg. župnika Viola iz Koprive in Bertuso iz Foljana sta pripeljala 400 oseb v lepo urejenem romanju.

22. * Visok obisk videmskega nadškofa Mons. Jožefa Nogare. Prišel se je priporočat Materi božji za zdravje. Tudi mi želimo, da bi mu grlo kmalu okrevalo in bi mu bilo dolgo dano oznanjati Jezusa vsem vernikom njegove škofije.

24. * Iz Turjaka je pripeljal g. župnik Evgenij Brandl čedno skupino romarjev, ki jim je lepo pridigal goreči p. Alojzij o najvažnejših dogodkih svetogorske zgodovine.

Nato so prišle ženske na vrsto. Zopet so se prikazali letaki, ki so določali, dokleaj morajo ženske popraviti svojo nošo. Okrožnice so v podrobnosti določile, kaj se mora urediti. Mohamedankam je bilo predpisano, da pokrijejo obraz z ne preveč prozornimi pokrivali in da zopet uvedejo staro mantiljo. Drugače se mohamedanke niso izneverile svoji domači noši. Vse težje je bilo s kristjankami. Te so se dale zapeljati po slabih zgledih Judinj in so nastopale zelo nedostojno. Cerkvena oblast je grajala tako nošo, neprimerno za cerkev in javnost, pa je naletela na gluha ušesa. Glavni stan upornikov je rešil to žalostno zadevo v 48. urah. Določil je kristjankam pod hudimi kaznimi (Arabe se ne šali) tole: 1. pod vratom ne sme biti najmanjšega izrezka; 2. roke morajo biti pokrite; 3. ženska ne sme v javnost brez nogavic; 4. krilo naj so ga najmanj eno ped pod koleno; 5. peta pri čevljih mora biti nizka; 6. lepota so strogo prepovedana (barvanje ustnic, puder itd.); 7. nobena ženska ne sme v javnost razoglava ali pa z evropskim klobukom. Vse morajo biti v javnosti pokrite s črnim pajčolanom, ki naj prosto pada na ramena.

Danes so vse kristjanke brez izjeme po jeruzalemskih ulicah tako napravljele, da jih lahko vsak čas sprejme v avdijenco sam sv. oče.

Morda se te ženske niti tako ne jezijo, kakor se navadno jezijo v podobnih zadevah na »sitne pridigarje.«

Koristno ogledalo

Koliki ničumnosti mora večkrat služiti ogledalo! Saj moramo zadnja leta večkrat gledati, kako se gospodične prav nič ne sramujejo, na javnih krajih jemati iz torbice ogledalo in se pred ljudmi barvati in lepitičiti. — Evo moža, ki je prav dobro rabil ogledalo:

Slavni italijanski pisatelj Aleksander Manzoni si je močno prizadeval, da bi dobro molil. Pri tem se je večkrat posluževal čudnega sredstva. Molil je večkrat pred ogledalom. Če je ponehal v svoji zbranosti in povzdignil svojo glavo in odprl oči, mu je nasproti stoječe zrcalo hitro očitalo njegovo raztresenost. O blaženo ogledalo!

600.000 vrst žuželk

Holandski zoologi so si vzeli toliko časa, da so pretehtali pomen različnih živalskih vrst. Če jih presojamo glede na velikost, so menda toplokrvni sesalci v prvi vrsti. A glede na njih število so komaj omembe vredni. V Evropi živi komaj 90 vrst raznih sesalcev, medtem ko jih je na vsem svetu približno 4000. Če se ozremo na ptice, je razmerje skoraj isto. Na svetu je 14.000 raznih vrst ptic, od teh je 500 vrst v Evropi. Tudi rib je 14.000 raznih vrst, v Evropi največ 300.

Od mesojedcev poznamo 5000 vrst, med njimi 2000 vrst žab in krastač. Če vse imenovane živali seštejemo, dobimo okroglo število 40.000 živalskih vrst, ki imajo kosti in večinoma tudi hrbtnico. Nas navadne ljudi bo gotovo osupnilo, če vzemo, da je dvakrat več moluskov, to je živali, ki spadajo v skupino polžev in ostrig, ki nimajo kosti in živijo v trdih skorjah. Velikansko je število protocoj, ki jih je moči videti le skozi drobnogled. Dolej poznamo 20.000 vrst protocoj, pa jih je bržkone še enkrat toliko. Črvo je 16.000 vrst. Nato sledijo razne korale in gobe, ki jih je 4000 do 5000 vrst. Celotno rakovic je 20.000 raznih vrst.

Če dalje omenimo še 15.000 vrst pajkov, smo že pri žuželkah. Žuželke pa potolčejo vse rekorde, saj jih je 600.000 različnih vrst. Pri tem je treba pomisliti, da poznamo daleč le še malo vrst žuželk in zato moremo reči, da je na svetu več kot 1 milijon vrst žuželk. Ni čuda, če pravijo, da bodo nekoč žuželke zagospodarile na svetu.

Ne samo na zvezdnatem nebu, ampak tudi tu vidiš, kako čudovit je Stvarnik!

Drobiž

28. oktobra t. l. je sv. oče stopil v 20. leto svojega škofovstva.

28. oktobra je bil posvečen za škofa v katedrali sv. Janeza v Varšavi, kjer je bil apostolski nuncij. Poljski časopisi so obširno popisali, kako se je pred 19 leti obred izvršil in kdo se ga je udeležil.

Sv. oče je sprejel v posebni avdijenci zmagovalce tekem v znanju krščanskega nauka in cerkvenega petja. Mladeniči italijanske Katoliške akcije že nekaj let med seboj tekmujejo v znanju katekizma, ki je po papeževih besedah »najvažnejša knjiga na svetu.« Sv. oče, bivši bibliotekar, pozna vrednost knjig!

20.000 kmetov je zapustilo Italijo, da se naselijo v Libiji. Ko so dospeli na afrško ozemlje, so se zbrali na glavnem trgu v Tripolisu, poklekli in skupno zmolili »Oče naš.« Prizor je bil nad vse ganljiv in pomemben.

V Chieti je bil posvečen za mašnika že v pozni moški dobi cav. Manlio Savio. Novi mašnik je doktor prava, socialnih ved, filozofije in zgodovine. Bil je ženijski častnik in se je bojeval v svetovni vojski.

Na Poljskem so z velikimi slovesnostmi postavili spomenik očetu Kordeckemu, ki je l. 1655. z malim krdom branil slavno čenstohovski svetišče pred ogromno premočjo Švedov in s tem znel zmagovalni odpor poljskega naroda proti zemljelačnim tujcem. Ti dogodki so lepo opisani v Sienkiewiczovem romanu »Potop«. Čenstohovski dogodek je ponatisnjen v knjigi: »V službi Najsvetejše.«

Krakovski vseučiliški profesor Rafael Jakob Taubenschlag, učenjak svetovnega slovesa, član raznih akademij znanosti, se je dal po dobri pripravi krstiti in je postal član Katoliške cerkve.

V Združenih državah Amerike se lepo razvija društvo »Saint Paul Guild.« Ima že tudi svoje glasilo. To društvo ima namen, podpirati številne izpreobrnjenice, ki so radi spreobrnjenja v katoliško vero izgubili svojo službo. Veliko spreobrnjenim protestantskim pastorm je to društvo pripomoglo, da so se izučili za duhovnike.

V Obydowu (v lvovski nadškofiji) so praznovali izredno novo mašo. Novomašniku sta pri sv. maši stregla brata duhovnika. Ljudstvo je po sv. maši navdušeno pozdravljalo novomašnikovo mater, ki je izmed 8 sinov 3 vzgojila za služabnike božje.

Na Bavarskem, kjer so bile pred leti skoro izključno le verske šole, so z groznjami in pritiskom na starše dosegli, da so ukinjene vse verske šole. Otroci morajo sedaj pohajati enotno državno šolo, kjer se jim vtepa v glavo in srce nedobro poganstvo. Ubogi otroci!

V Franciji se je sešel 20. kongres za porast rojstev. Že nekaj let število mrličev presega število rojstev. Razlika je od leta do leta večja. Če pojde tako naprej, je francoski narod pri vsem svojem bogastvu zapisan smrti. Žalostno je, kjer ljudje nimajo vere v božjo Previdnost in ne spoštujejo božjih zapovedi.

V Parizu imajo katoliški zdravniki svoje »Društvo sv. Luka, Kozma in Damijana.« Vsako leto priredijo romanje k veliki baziliki presv. Srca Jezusovega na Montmartru, kjer imajo skupno sv. mašo in skupno sv. obhajilo.

V Newarku v Ameriki je ondotni nadškof ustanovil društvo katoliških odvetnikov. 800 se jih je udeležilo v katedrali sv. maše in ustanovnega občnega zbora.

»Katoliška Cerkev je najmočnejša, najpopolnejša in najvzvišenejša ustanova v zgodovini človeštva«, je izjavil

vseučiliški profesor Masaka iz Tokia na javnem predavanju, ki ga je imel doma po svojem poučnem potovanju po Evropi. Profesor je bil do sedaj pogan.

Na Japonskem je vlada odredila, da se v kinematografih ne smejo proizvajati filmi, ki predstavljajo pijance. Ta odredba je v popolnem skladu z japonsko zakonodajo, katera hudo kaznuje pijančevanje. Slednje se smatra tam za zelo nedostojno in ponižujoče. Tudi drugače je japonski kinematograf dostojnejši od evropskega. Pomanjkljive obleke, poljubov in objemov ter izživljenega obnašanja ne trpijo tam.

Svetogorski meh za uganke in za smeh

Otroške o spovedi

Pri spovedovanju za otroke je neki duhovnik opazil, da se je deček, ki se je pravkar vračal od spovednice, hudo jokal. Duhovnik se mu približa in ga vpraša: »Deček, zakaj se jokaš, ali si morda pozabil kak greh?« Deček odgovori: »O ne. Za pokoro moram moliti pet očenšev, znam pa samo enega.«

Solarja je vprašal po sveti spovedi stari oče: »Ali si odkritosrčno povedal tudi to, da si jabolka kradel?« Fantič je odvrnil: »O, za tisti greh sem že opravil pokoro s palico.«

Katehet je poučil otroke, da moramo pri sveti spovedi povedati predvsem vse smrtne grehe tudi po številu, dočim malih grehov nismo dolžni povedati, pa je vendar hvalevredno, da tudi te povedamo. Če pa kdo smrtnih grehov nima, se naj spove malih. Nato je vprašal: »Kaj moraš torej storiti, če greš k sveti spovedi, pa nimaš nobenega smrtnega greha?« Pričakoval je odgovora: »Spovedati se moram malih.« Na veliko začudenje mu je pa mali junak odgovoril: »Hitro moram katero »skuhati.«

Veroučitelj je razlagal pomen kesanja pri sveti spovedi in poudarjal, da brez njega je spoved neveljavna. Pri penavljanju je postavil vprašanje: »Kaj je torej predvsem potrebno, da dosežemo odpuščanje grehov?« Neki fantek ga je presenetil z odgovorom: »Predvsem moramo grešiti.«

Župnik je razlagal pri nauku kesanje. Pripomnil je, da se srčno kesanje včasih razodeva tudi s solzami. Tako so s solzami obžalovali svoje grehe David, sv. Peter, sv. Marija Magdalena in mnogi drugi. Ob tej priliki je povedal otrokom, da se ljudje včasih jokamo tudi od veselja ali radi velikih telesnih bolečin. Zato je vprašal otroke: »Ali mi ve kdo povedati še druge slučaje, ko ljudje jokajo?« Mala deklica se je oglasila in modro dejala: »Moja mama joka tudi ko riblje hren in reže čebulo.«

Rešitev.

Komar, Pariz, vojak, Kovač, piruh, vojna, hrast.

Marija, varuj nas!

Pravilno rešitev so poslale Bremec Marija z Lokvi, Gregorič Dora iz Prvaci in Tinta Anica iz Gorenjega polja.

Nove uganke prinesemo v prvi številki letnika 1939, ki izide za božič.

Z dovoljenjem cerkvene oblasti.

Uredništvo in uprava:

CONVENTO MONTE SANTO.

Odgovorni urednik:

P. GUGLIELMO ENDRIZZI

Tiska:

Prem. Stab. Tip. L. Lucchesi • Gorizia

To in ono

Tri nove blažene

V nedeljo 6. novembra je proglasil sv. oče Pij XI. v cerkvi sv. Petra v Rimu za blaženo Marijo Jožefo Rossello, ki je ustanovila Kongregacijo usmiljenosti in si je pridobila velikanske zasluge za zamenjano mladino. Naslednjo nedeljo je dosegla isto čast m. Frančiška Ksaverija Cabrini, čudovito odločna ženska, ki je delovala kot pravi apostol med italijanskimi izseljenci v Ameriki. Tretjo nedeljo v novembru pa je bila prištevata med blažene m. Marija, Mazzarello, ki je skupno z mon. Boscom ustanovila družbo Hčera Marije Pomočnice. Pod nobenim papežem še ni bilo prištetih med svetnike in blažene toliko služabnikov božjih kot vprav od sedanjim, v vsakem pogledu slavnim papežem Pijem XI. Med svetnike jih je prištel 35, med blažene ni manj kot 452. Zdi se, da hoče Bog v teh časih duhovne zmede in tolikega odpada od Njega in sovražnosti napram Njegovi Cerkvi na poseben način pokazati na svoje velike prijatelje — svetnike, ki so najglasnejše priče, da Bog še živi in deluje med nami, kajti zgolj naravno ni mogoče razumeti življenja nobenega kot takega proučenega svetnika. Obenem nam pa po njih najglasneje kliče v spomin, kako nesrečne so poti greha, ki ga ljudje pijejo s tako globokimi požirki, in kako srečno in dragoceno je življenje v Bogu, kako blažena steza krščanskih čednosti. Pustimo zablude popačenega sveta in hodimo za božjimi svetniki ter se jim priporočajmo v hudi uri.

Marijin steber pred Tynsko cerkvijo v Pragi

Pred 20 leti so se vršile v Pragi velike demonstracije proti katoliški cerkvi. Socialistične delavske množice so vpile po ulicah: »Proč od Rimala!« »Za Avstrijo obračunamo z Rimom!« Ukinili so vse praznike, uničili veliko spomenikov sv. Janeza Nepomuskega, ki je stal nad mostovi skoraj v vsaki fari, in pripravljali so se, da pomečejo s svetovno znamenja in čudovito lepega Karlovega mostu vse sohe v Vltavo, zlasti pa še odo sv. Janeza Nep., ki stoji na mestu, odkoder so svetnika vrgli v Vltavo in je

sveto mesto vsakemu češkemu katoličanu. Dne 3. novembra 1918. je imelo okrog 200 tisoč socialističnih delavcev na Beli gori svoj shod. Proti večeru so se vračali v sprevodih v Prago, ki naj bi po njihovih sklepih ne bila nikoli več katoliška. Na Starem trgu pred magistrom so bili zadnji hujskajoči govori, ki naj bi imeli naroden značaj, a so imeli veliko bolj protiverski značaj. Višek demonstracije je bil skupen napad na nasproti stoječi starodavni kip Matere božje. Dva sta skočila na podstavek in vrgla vrv okrog Marijinega kipa. Množica je potegnila za vrv in steber s kipom se je zrušil na tla, da ni ostal kamen na kamnu. Dnevnik so slavili to barbarsko dejanje kot »Junaški čin republike« in »Simbol zmage nad prekletim narodom,« ker niso poznali zgodovine tega kipa in jih je gnala le slepa strast sovraštva proti veri. Takrat so tudi vpili in pisali: »Rim mora biti klican pred sodišče in obsojen.« Taki so bili poglavitni zidarji včerajšnje češke republike.

Letos 3. novembra, na obletnico krute žalitve verskega čuta čeških katoličanov, je vložila češka akademika liga na magistratu prošnjo in zahtevo, naj se prav na istem mestu, v isti višini in istem slogu postavi nazaj Marijin steber in se tako da zadoščenje Materi božji in vsem katoličanom. Zdi se, da se novi državni tvorbi polagajo zanesljivejši temelji. Kdor hoče živeti, naj ljubi življenje in Njo, ki nam Ga je dala!

Kaj se je arabskim upornikom v Palestini posrečilo

Nekega dne se je raznesla po Palestini velikanska množina letakov, v katerih je bilo rečeno, da naj možje opuste nošnje evropskih klobukov in pa fesov in naj nosijo izključno narodno pokrivalo »kafie« in »hagal«, platnen ali svilen robec pritrjen s trakom na glavo. Letaki niso nosili nobenega podpisu, pa vsak je vedel, da so naročilo uporniških poglavarjev. Že v 24. urah je izginilo veliko klobukov in fesov. V 48. urah je narodno pokrivalo popolnoma zmigalo.